

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

De ascensionibus & descensionibus signorum Zodiaci.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56559)

Meridianum præteruehitur imo summòue cœli loco.

Ἐπεὶ ἴσθιον προμεσθράνημα, cum stella Meridianum præterit, priusquam Sol occidit.

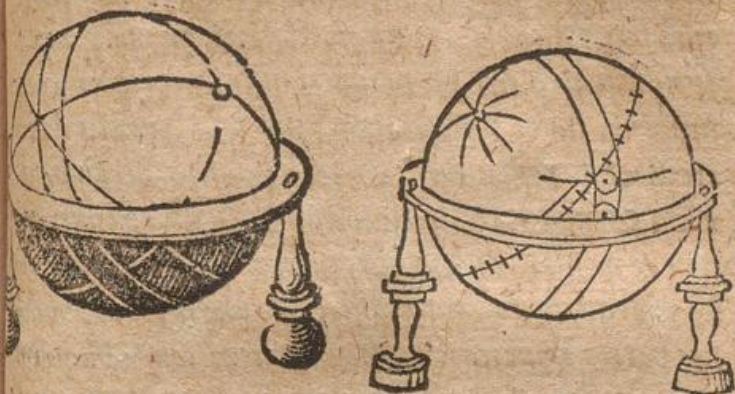
Has stellarum ad Solem habitudines & configurationes, situsq; in cœlo & collocationes considerare, non parum refert, cum propter alias causas, tum hanc vel maxime, quod in cardinalibus collocatas, & aliquo horum aspectuum Soli configuratas, vires effectusq; insigniter variare, & exerere atq; expromere efficacius pierunq; experimur. Loca Eclipticæ, quibus, cum ad quatuor cœli præcipuos cardines deducuntur, & singulorum aspectuum tempora, globi, sed solis loco ex tabulis aut Ephemeridibus assumpto adhibitoq; demonstrant.

De ascensionibus & descensionibus signorum Zodiaci.

PLURIMAS, & insignes habet utilitates hic locus de ascensionibus & descensionibus signorum. Nam & in tota doctrina primi mobilis præcipuus est, & in eo tractantur & explicantur cause anomalie dierum, tam artificialium quàm naturalium: Quas nosse ac considerare, cum in ciuili vita utilissimum, tum in Astronomia summè necessarium est. Neq; enim aut annua, aut mensura spacia

cia comprehendendi discerniq; , aut schemata cœli con-
 stitui ac conformari , aut Planetarum motus ad præ-
 finita atq; æstimata tempora perquiri ac peruesti-
 gari possent , nisi certa constet ratio ascensionum
 ac descensionum singularum Zælipticæ partium.
 Etsi autem in his Elementis non integra traditur
 ex fundamentis , quæ Ptolomæus 1. lib. & 2. $\mu\epsilon\tau\epsilon\omicron\upsilon\lambda\omicron\upsilon\gamma\epsilon$
 $\lambda\eta\gamma\epsilon\omega\upsilon\tau\alpha\epsilon\epsilon\omega\epsilon$, Iohannes Regiomontanus lib. 2.
 Epitomes in Almagestum Ptolemæi , Copernicus
 lib. 2. de Revolutionibus orbium cœlestium expo-
 nit : Sed breues tantum ac nudæ Regulæ recense-
 tur sine demonstrationibus : tamen earum cognitio
 & incipientibus admodum utilis est , & aliquan-
 tum progressos multis de rebus admanet , ut expe-
 rientur studiosi , cum perceptis Elementis fontes
 degustarint , Itaq; hanc doctrinam paulo vberius ,
 ea tamen qua fieri potest , breuitate & perspicuitate
 trademus , atq; exemplis illustrabimus , ut studiosi
 huius artis & usum tabularum , quæ directionum &
 ascensionum tabulæ vocantur , perspiciant , & ad
 paulo vberiolem fructum inde percipiendum præpa-
 rentur & adiuuentur .

Priusquam autem regulas vtriusq; spheræ rec-
 itemus , & ad collationem vtriusq; accedamus ,
 Primo , quid sit ascensio aut descensio , & cur in æ-
 quatore , non in Zodiaco numeretur , deniq; quotu-
 plex

plex sit vsus tabularum directionum, & quo modo
ascensiones ac descensiones ex his eliciendae sint, do-
cebimus.

ASCENSIO, vel ortus signi, vel cuiusq; arcus
zodiaci, dicitur portio aequatoris, quae cum eo signo
vel arcu cooritur. Ptolem. eo ἀναφορά.

DESCENSIO, vel occasus signi, vel alicu-
ius arcus zodiaci, dicitur portio aequatoris, quae cum
eo signo vel arcu zodiaci una demergitur. Et distin-
guuntur arcus zodiaci, in continuos & discretos.
Continui vocantur, qui à puncto intersectionis ver-
nae continua serie mensurantur. Discreti vero, qui
à quouis alio Eclipticae puncto inchoantur, quam si-
gno æquinoctij verni seu intersectione mutua Ecli-
pticae & aequatoris.

Quod vero ortus & occasus partium signiferi
non

non in ipsa Ecliptica, sed vicino equatore numerantur, hæc est causa. Æquinoctialis in quouis spheræ situ, æquabili & perpetuo conueniente motu conuertitur, ita ut pari temporis spacio, æquales de eo arcus & perorientur, & ex opposito decumbant. Nam & motus cæli, cuius æquinoctialis circulus canonicus ac mensura dicitur, propterea quod à mundi polis vndequaq; æqualiter distat, regularis est: & omnes partes æquatoris ad Horizontem tam obliquum quam rectum perpetuo inclinantur æqualiter, nec angulum, quem cum Horizonte aliquo velut subiectus expanso complectuntur, cælo reuoluto vnquam variant,

At zodiaci partes, dissimili prorsus & inæquali motu circumaguntur. Cum enim circa alienos versentur polos, a quibus alibi minus distant, alibi longius, idcirco vel euectæ supra orientem, vel ad occasum inclinatae, angulum cum Horizonte magnæ varietate vel augent atq; amplificant, vel contrahunt rursus atq; coarctant. Porro cum stellarum tam fixarum quam errantium loca ad zodiacum referantur, & motus quoq; corporum cælestium in eo considerentur, nec ascensiones partium Eclipticæ cum inæquales sint & insigniter varientur, deprehendi certo queant, nisi per medium aliquod regulare, quod sit norma & mensura motus, ideo

in æquinoctiali numerantur, ut ea ratione motus Planetarum & reliquarum stellarum inuestigari commodius, & tempora ortuum atq; occasuum factilius certiusq; cognosci possint. De Æquinoctiali enim singulis horis emergunt 15. gradus, quouis horæ quadrante 3. gradus, & 45. scrupula, quibusuis 4. scrupulis horæ 1. gradus, deniq; quouis vno horæ scrupulo, 15. scrupula vnius gradus: totidemq; eodem tempore, occasum subeunt.

Zodiaci partes vero, aliæ plus exortu suo temporis consumunt, quibus cum maior æquatoris arcus cooritur, quam est zodiaci, & illæ recte oriri dicuntur, quod cum Horizonte angulos rectis serè similes conficiunt. Aliæ minus in emergendo temporis requirunt, quibus cum pauciores de æquatore gradus attolluntur, illæ obliquè ascendere dicuntur, quod obliquiores, magisq; varios & dissimiles cum Horizonte angulos componunt & concludunt.

Proinde in tabulis ascensio recta ea appellatur, quæ ex tabulis ascensionum in sphaera recta deprobatitur, græce ἀναφορά ἐπὶ τῷ ὀρθῷ σφαιρῶς. Æquator enim cum Horizonte recto angulos rectos sphaericos conformat. Ascensio obliqua vero, quæ ex tabulis ascensionum obliquarum elicitur, cuiuscunq; sit elevationis, siue recte ascendant signa, siue oblique, græce ἀναφορά ἐπὶ τῆς ἐγκλιμένης σφαιρῶς.

At qua ratione quævis ascensiones partium E-
clipticæ latitudine carentium peruestigentur, paucis
subiungemus, quæ explicandis dierum discrimibus
& cognoscendis spatijs atq; interuallis eorundem,
plurimum conferunt. Stellarum ab Ecliptica remo-
tarum ortus indagare docent prolixè problemata ta-
bulis præmissa, inde studiosi petant.

DE INVENIENDA A-
scensione arcus cuiusvis continui, à
principio Arietis inchoati, seu cuius-
vis puncti Eclipticæ, latitudine carentis,
& discreti, aliunde quàm à
principio Arietis in-
choati.

INVESTIGATURVS ascensionem cuius-
vis puncti Eclipticæ, cum eo puncto tabulas ingredere,
& signum in fronte tabulæ, gradum in sinistro
scrutare limite. Quod enim de æquatore in proselide
angulari inuenies, ascensio eius erit. Recta, si ex as-
censionibus spheræ rectæ, Obliqua, si ex tabulis
spheræ obliquæ desumpta fuerit, ut ascensio 14.
gradus $\mathcal{D}$, Recta, est 136. graduum, 29. scrupulorum.
Obliqua in obliquitate spheræ 52. graduum, eiusdem
puncti ascensio, est 113. graduum, 56. scrupulorum.
AE